

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 307
van **BRECHT WARNEZ**
datum: 13 juli 2020

aan **BART SOMERS**

VICEMINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING, VLAAMS MINISTER VAN BINNENLANDS BESTUUR,
BESTUURSZAKEN, INBURGERING EN GELIJKE KANSEN

Vrijwilligersverzekering - Stand van zaken

Heel wat burgers hebben zich tijdens de coronacrisis uit solidariteit ingezet voor de burelen en kwetsbaren. Bij deze acties waren heel wat verenigingen maar zeker ook de lokale besturen vaak de motor. Het is daarbij belangrijk dat de georganiseerde acties veilig verlopen, zowel voor de vrijwilligers als voor de hulpbehoevenden. Daarom werd de gratis vrijwilligersverzekering bij het Vlaams Steunpunt voor Vrijwilligerswerk (VSVW) uitgebreid naar alle burgers.

Individuele burgers kunnen sinds 15 maart 2020 gratis een verzekering aangaan en zich verzekeren voor lichamelijke ongevallen, burgerlijke aansprakelijkheid en rechtsbijstand tijdens vrijwilligerswerk. De Vlaamse overheid garandeert deze mogelijkheid tot eind juli 2020. Nadien wordt de werking geëvalueerd. Het VSVW heeft de opdracht gekregen om na te gaan hoe dit spontane engagement van individuele vrijwilligers kan worden bestendigd.

1. Hoeveel vrijwilligers hebben zich uiteindelijk geregistreerd? Graag een overzicht per gemeente en per provincie.
2. Voor welke acties hebben burgers zich voornamelijk laten verzekeren? Indien mogelijk, graag een cijferoverzicht.
3. Hoe evalueert de minister de mogelijkheid tot het aanbieden van de gratis vrijwilligersverzekering?
4. Wat is het resultaat van de opdracht van het VSVW om het spontane engagement te bestendigen? Op welke manier zal de minister de vrijwilligerswerking warm houden en ondersteunen?
5. Ziet de minister een mogelijkheid tot definitief uitbreiden van het toepassingsgebied van de vrijwilligersverzekering - zoals die gold voor 15 maart 2020 - tot bijvoorbeeld individuele burgers of vrijwilligersorganisaties en -netwerken die uitgaan van een lokaal of ander openbaar bestuur? Zo ja, welke?

BART SOMERS

VICEMINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING, VLAAMS MINISTER VAN BINNENLANDS BESTUUR,
BESTUURSZAKEN, INBURGERING EN GELIJKE KANSEN

ANTWOORD

op vraag nr. 307 van 13 juli 2020

van **BRECHT WARNEZ**

1. Sinds 15 maart konden individuele burgers een gratis verzekering aangaan. Dit als snel antwoord op de massale solidariteit die ontstond bij de eerste uitbraak van de Corona-crisis. Honderden mensen gaven aan te willen inspringen voor burens, familie, kennissen en voor hen boodschappen te willen gaan doen, de hond uit te laten enz. Om deze golf van solidariteit te ondersteunen, besliste de Vlaamse regering om een gratis verzekering aan te bieden aan iedereen die individueel wou helpen. Op maandag 16 maart 2020 werd de website VlaanderenHelpt.be opgericht.
2. Bijna 11.000 personen registreerden zich voor de tijdelijke individuele gratis verzekering.

Overzicht per provincie

Antwerpen	Limburg	Oost-Vlaanderen	Vlaams-Brabant	West-Vlaanderen	Brussel
3197	1036	3092	1523	1787	241

Overzicht per gemeente

Provincie Antwerpen

Aartselaar	21		Herselt	8		Ranst	24
Antwerpen	846		Hoogstraten	18		Ravels	6
Arendonk	12		Hove	15		Retie	20
Baarle-Hertog	1		Hulshout	5		Rijkevorsel	22
Balen	29		Kalmthout	11		Rumst	102
Beerse	17		Kapellen	27		Schelle	15
Berlaar	11		Kasterlee	21		Schilde	49
Boechout	19		Kontich	36		Schoten	41
Bonheiden	58		Laakdal	21		Sint-Katelijne-Waver	50
Boom	13		Lier	98		Stabroek	70
Bornem	35		Lille	14		Turnhout	65
Borsbeek	8		Lint	13		Vorselaar	42
Brasschaat	40		Malle	16		Vosselaar	13
Brecht	31		Mechelen	416		Westerlo	23
Dessel	4		Meerhout	8		Wijnegem	1
Duffel	38		Merksplas	16		Willebroek	48
Edegem	33		Mol	57		Wommelgem	22
Essen	22		Mortsel	37		Wuustwezel	30
Geel	50		Niel	21		Zandhoven	50
Grobbendonk	15		Nijlen	24		Zoersel	37
Heist-op-den-Berg	42		Olen	20		Zwijndrecht	37
Hemiksem	12		Oud-Turnhout	10			
Herentals	23		Putte	29			
Herenthout	1		Puurs-Sint-Amands	108			

Provincie Limburg

Alken	13		Lanaken	15		

Provincie Limburg

As	30		Leopoldsburg	87			
Beringen	39		Lommel	62			
Bilzen	16		Lummen	11			
Bocholt	20		Maaseik	14			
Borgloon	7		Maasmechelen	23			
Bree	22		Nieuwerkerken	5			
Diepenbeek	17		Oudsbergen	16			
Dilsen-Stokkem	13		Peer	13			
Genk	108		Pelt	36			
Gingelom	3		Riemst	78			
Halen	16		Sint-Truiden	47			
Ham	8		Tessenderlo	10			
Hamont-Achel	21		Tongeren	24			
Hasselt	74		Voeren	0			
Hechtel-Eksel	16		Wellen	6			
Heers	6		Zonhoven	58			
Herk-de-Stad	7		Zutendaal	19			
Herstappe	0						
Heusden-Zolder	30						
Hoeselt	5						
Houthalen-Helchteren	23						
Kinrooi	14						
Kortessem	4						

Provincie Oost-Vlaanderen

Aalst	106		Kruibeke	10		Stekene	20
Aalter	22		Kruisem	11		Temse	30
Assenede	77		Laarne	66		Waasmunster	22
Berlare	11		Lebbeke	16		Wachtebeke	7
Beveren	71		Lede	22		Wetteren	121
Brakel	6		Lierde	7		Wichelen	11
Buggenhout	5		Lievegem	25		Wortegem-Petegem	9
De Pinte	85		Lochristi	30		Zelee	192
Deinze	102		Lokeren	72		Zelzate	9
Denderleeuw	42		Maarkedal	15		Zottegem	51
Dendermonde	70		Maldegem	24		Zulte	210
Destelbergen	18		Melle	23		Zwalm	20
Eeklo	19		Merelbeke	64			
Erpe-Mere	136		Moerbeke	20			
Evergem	29		Nazareth	28			
Gavere	18		Ninove	40			
Gent	394		Oosterzele	20			
Geraardsbergen	93		Oudenaarde	76			
Haaltert	34		Ronse	24			
Hamme	70		Sint-Gillis-Waas	88			
Herzele	19		Sint-Laureins	7			
Horebeke	1		Sint-Lievens-Houtem	13			
Kaprijke	15		Sint-Martens-Latem	62			
Kluisbergen	18		Sint-Niklaas	166			

Provincie Vlaams-Brabant

Aarschot	45		Hoeilaart	12		Roosdaal	22

Provincie Vlaams-Brabant

Affligem	15		Holsbeek	5		Rotselaar	31
Asse	52		Huldenberg	11		Scherpenheuve l-Zichem	29
Beersel	36		Kampenhout	8		Sint-Genesius- Rode	5
Begijnendijk	7		Kapelle-op- den-Bos	2		Sint-Pieters- Leeuw	15
Bekkevoort	13		Keerbergen	18		Steenokkerzeel	3
Bertem	23		Kortenaken	24		Ternat	21
Bever	11		Kortenberg	9		Tervuren	25
Bierbeek	14		Kraainem	4		Tielt-Winge	5
Boortmeerbeek	10		Landen	11		Tienen	31
Boutersem	20		Lennik	14		Tremelo	29
Diest	61		Leuven	195		Vilvoorde	27
Dilbeek	29		Liedekerke	7		Wemmel	7
Drogenbos	1		Linkebeek	6		Wezembeek- Oppem	0
Galmaarden	18		Linter	16		Zaventem	33
Geetbets	2		Londerzeel	90		Zemst	45
Glabbeek	11		Lubbeek	22		Zoutleeuw	8
Gooik	5		Machelen	11			
Grimbergen	50		Meise	28			
Haacht	28		Merchtem	23			
Halle	73		Opwijk	30			
Herent	31		Oud-Heverlee	27			
Herne	22		Overijse	14			
Hoegaarden	11		Pepingen	12			

Provincie West-Vlaanderen

Alveringem	1		Knokke-Heist	50		Ruiselede	9
Anzegem	13		Koekelare	3		Spiere-Helkijn	3

Provincie West-Vlaanderen

Ardoorie	3		Koksijde	18		Staden	7
Avelgem	12		Kortemark	39		Tielt	77
Beernem	63		Kortrijk	150		Torhout	20
Blankenberge	35		Kuurne	9		Veurne	33
Bredene	18		Langemark-Poelkapelle	10		Vleteren	4
Brugge	240		Ledegem	13		Waregem	93
Damme	9		Lendelede	2		Wervik	15
De Haan	12		Lichtervelde	22		Wevelgem	20
De Panne	15		Lo-Reninge	5		Wielsbeke	6
Deerlijk	24		Menen	22		Wingene	29
Dentergem	4		Mesen	1		Zedelgem	20
Diksmuide	37		Meulebeke	16		Zonnebeke	10
Gistel	9		Middelkerke	27		Zuilenkerke	3
Harelbeke	27		Moorslede	7		Zwevegem	21
Heuvelland	7		Nieuwpoort	37			
Hooghelede	11		Oostende	154			
Houthulst	7		Oostkamp	48			
Ichtegem	13		Oostrozebeke	5			
Ieper	66		Oudenburg	10			
Ingelmunster	3		Pittem	5			
Izegem	14		Poperinge	51			
Jabbeke	16		Roeselare	54			

BHG

Brussel	64						
Haren	0						
Laken	11						
Nederoverheembeek	7						
Anderlecht	20						
Elsene	12						
Etterbeek	10						
Evere	8						
Ganshoren	6						
Jette	20						
Koekelberg	11						
Sint-Agatha-Berchem	1						
Schaarbeek	26						
Sint-Joost-ten Node	2						
Sint-Lambrechts Woluwe	1						
Oudergem	5						
Watermaal-Bosvoorde	3						
Ukkel	3						
Sint-Gillis	5						
Vorst	9						
Sint-Jans Molenbeek	17						

3. Zoals ik reeds in de commissie binnenland van 2 juni 2020 heb meegedeeld, registreerden burgers zich in het begin vooral om boodschappen te doen voor buren, familie en kennissen, naar de apotheek te gaan of een huisdier te verzorgen.

Cijfergegevens gebaseerd op registratie via Vlaanderen Helpt (mensen gaven op wat ze wilden doen)

Onrechtstreekse 'hulp'

Tekenen	Brief schrijven
15	189

Eenzaamheid doorbreken

Telefoneren (gesprek)	Videochats	Telefonische computerhulp
349	15	18

Rechtstreekse hulp

Maaltijden brengen	Medicijnen brengen	Winkelen	(Buren) helpen	Dier verzorgen	Naar de post
438	718	5092	1354	2757	240

Ondersteunende taken

Mondmaskers naaien	Wandelen	Alles
227	327	295

Vervoer	Triage	Andere
393	65	2634

4. Als minister van samenleven ben ik heel tevreden dat we hier snel hebben kunnen schakelen. Op 14 maart vroeg u via twitter of individuele vrijwilligers niet verzekerd zouden kunnen worden. Nauwelijks een dag later heb ik samen met mijn collega's minister-president Jan Jambon en minister Wouter Beke aangekondigd dat we de verzekering openstelden via het steunpunt vrijwilligerswerk. Op 16 maart lanceerde ik de website vlaanderenhelpt.be waarop vrijwilligersinitiatieven worden ontsloten.

De tijdelijke uitbreiding van de Gratis Verzekering op zich is een handig en goed instrument gebleken om een initiatief te versterken, het zal wellicht tal van mensen ook op het idee gebracht hebben om (tijdelijk) te gaan vrijwilligen.

We stelden vast dat na lancering van het initiatief Vlaanderen Helpt de registraties binnenstroomden. Die stroom was zo goed als onophoudelijk in de periode tussen 15

maart en eind april 2020, verliep minder tijdens de maanden mei en juni 2020 om vervolgens zowat stil te vallen.

Positieve elementen zijn:

- ondersteuning van mensen die 'iets willen doen'
- erkenning voor vrijwilligerswerk
- concrete bescherming van mensen die iets deden tijdens Corona
- positieve beeldvorming met betrekking tot solidariteit en acties die mensen ondernemen
- goed zicht op de vrijwillige energie die vrijkomt met de mogelijkheid om dit te monitoren (vb. Groot Vlaams Onderzoek Vrijwillige Energie dat nu loopt)
- realisatie van betrokkenheid met de lokale besturen
- sensibiliseren omtrent het belang van verzekeringen

Het instrument leidt echter ook tot een aantal problemen:

- veel mensen registreerden zich als vrijwilliger, maar de het aanbod om iets te kunnen doen, bleek veel minder groot
- hoewel de verzekering een tijdelijke uitzondering maakte (individueel in plaats van verenigingen) voor wie ervan kon genieten, bestaat er in feite geen enkele controle op wie zich registreert (men kan geen bonafide van malafide mensen/praktijken onderscheiden)
- het geeft de mogelijkheid te ontsnappen aan de wettelijke verzekeringsplicht die rust op iedereen die vrijwilligers inschakelt (Corona werd vaak als voorwendsel gebruikt om de verzekering van de organisatie niet te actualiseren of in orde te brengen voor 'nieuwe' ingestroomde vrijwilligers)

5. Eind juli stopte de gratis individuele verzekering. Vlamingen die een handje willen blijven toesteken, kunnen zich hiervoor inschrijven bij een initiatief op de sites www.VlaanderenHelpt.be of www.vrijwilligerswerk.be.

Alle geregistreerde vrijwilligers ontvingen een digitaal schrijven van het Steunpunt waarin werd doorverwezen naar de bestaande initiatieven en waarbij ze aangemoedigd werden om zich daarop in te schrijven. De vrijwilligers werden ook doorverwezen naar de Warmste Week, waar ze eveneens hun vrijwilligersengagement kunnen inzetten.

6. Een definitieve uitbreiding van de gratis individuele verzekering is niet opportuun. Het feit dat er thans in het kader van de Gratis Vrijwilligersverzekering voor organisaties en lokale besturen, wordt gewerkt met een geijkte erkenningsprocedure, controle op wie zich inschrijft, etc.... vermijdt oneigenlijk gebruik van de verzekering.

Individueel de kans geven om zich gratis te laten verzekeren kan leiden tot veel problemen en conflict: wat iemand in de private sfeer doet voor eigen gezins- of familieleden opnemen in een collectieve verzekering van de Vlaamse Overheid en met haar middelen gefinancierd, is een niet te verantwoorden uitgave. Veel individuele burgers hebben een BA-polis gezinsleven (de zogenaamde familiale polis) die bij schade aan derden kan tussenkomen. Bovendien verschuift op deze manier de verantwoordelijkheid van het beschermen van vrijwilligers bij het individu en niet bij de organisator van het vrijwilligerswerk, wat indruist tegen de geest van de Vrijwilligerswet.

Het was dus zeer goed om op 15 maart meteen te kunnen inspelen op de golf van solidariteit die ontstond. Maar we moeten opletten om het vrijwilligerskader niet uit te hollen. In die zin was het goed om tijdelijk te kunnen afwijken, maar is het evenzeer goed om nu weer structureel verder te gaan binnen organisaties en lokale besturen die eigenlijk gebruik van de verzekering kunnen garanderen.